

Crna Gora
Vlada Crne Gore
Generalni sekretariat

Broj: 11-011/25-4983/12

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
Gospodin Andrija Mandić, predsjednik

PODGORICA

Na osnovu člana 10 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG“, br. 80/08, 14/17, 28/18, 63/22 i 121/23), Vlada Crne Gore je, 29. decembra 2025. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, odlučila o **Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici Anđela Vojinović i Vasilije Čarapić**, a Skupština dostavila Vladi radi davanja mišljenja.

Povodom navedenog materijala, Vlada Crne Gore daje

MIŠLJENJE

Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, istaknuto je da se Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora nalazi na UNESCO listi svjetske baštine od 1979. godine, kada je upisano po hitnom postupku, nakon razornog zemljotresa koji je skrenuo pažnju na univerzalne vrijednosti ovog kulturnog dobra. Prethodna decenija za ovo UNESCO područje karakteristična je po izuzetnom urbanističkom pritisku, koji je rezultirao nekontrolisanom gradnjom koja je u određenim slučajevima ugrozila kulturne vrijednosti koje su ovo dobro preporučile za UNESCO status. Paralelno sa tim, država je pokušala da uspostavi sistem koji će razriješiti ovu situaciju. Usvojen je *lex specialis* Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora („Sl. list CG, broj 56/13), kako bi ovo mjesto svjetske baštine dobilo veću zakonsku zaštitu.

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno – istorijskog područja Kotora sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru. Kulturna baština je dobro od opšteg interesa, zbog čega je članom 78 Ustava Crne Gore propisano da je svako dužan da je čuva, a država da je štiti.

Odlukom br. 47 COM 7B.115 UNESCO Komiteta, usvojenom na 47. sjednici (jula 2025. godine) u Parizu, analizira se stanje Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora i izražava ozbiljna zabrinutost zbog trajnih nedostataka u sistemu upravljanja, sprovođenju zakonskih mjera i koordinaciji relevantnih institucija Crne Gore.

Uprkos prepoznatim naporima Države članice i nadležnih organa, Komitet konstatuje ograničen napredak u rješavanju preporuka iz prethodnih godina, te navedenom odlukom zahtjeva zaustavljanje izdavanje daljih odobrenja na nove građevinske i razvojne projekte unutar Prirodnog i kulturno – istorijskog područja Kotora i njegove zaštićene okoline, dok se ne dovrši integralni sistem upravljanja i zaštite koji će omogućiti proaktivno planiranje i donošenje odluka u skladu sa međunarodnim obavezama Crne Gore. Odlukom se dalje zahtjeva izrada, revizija i završetak ključne strateške i planske dokumentacije, uključujući: Plan upravljanja Prirodnim i kulturno – istorijskim područjem Kotora, Sveobuhvatnu studiju zaštićene okoline Područja (bafer zone), Strategiju održivog turizma i njen Akcioni plan i izmjena/izrada relevantnih prostornih planova. Izvještajem zajedničke savjetodavne misije UNESCO-ICOMOS o Prirodnom i kulturno-istorijskom Području Kotora (26-28. februar 2025), korišćenom za potrebe donošenja Odluke br. 47 COM 7B.115 UNESCO Komiteta, daju se preporuke u kontekstu daljeg postupanja po pitanju legalizacije bespravno izgrađenih objekata, dodjeljivanja koncesija, postavljanje privremenih objekata i načina okončanja postupka u slučaju ćutanja uprave.

Odlukom Komiteta, zahtjeva se takođe od Države članice izmjena zakonodavstva, sa ciljem integracije instrumenata zaštite kulturne baštine u prostorno-plansku dokumentaciju.

UNESCO Komitet zadržava mogućnost ponovnog upisa Prirodnog i kulturno – istorijskog područja Kotora na Listu ugrožene svjetske baštine, ukoliko se ne preduzmu sistemske i pravovremene mjere.

Ne postoje propisi Evropske unije koji se neposredno odnose na posebnu zaštitu područja Kotora.

Međutim, za regulativu ovog zakona su od izuzetnog značaja sljedeći propisi UNESCO:

- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 16. novembar 1972), kojom je propisana obaveza država članica da: utvrde i razgraniče kulturna i prirodna dobra koja čine segment svjetske kulturne baštine (član 3), usvoje opštu politiku usmjerenu na to da se kulturnoj i prirodnoj baštini da određena funkcija u životu zajednice i da se zaštita baštine integriše u programe opšteg planiranja (član 5 tačka a), na svojoj teritoriji formiraju jednu ili više službi za zaštitu, konzervaciju i popularizaciju kulturne i prirodne baštine koja će imati na raspolaganju odgovarajuće osoblje i sredstva za izvršenje postavljenih zadataka (član 5 tačka b), priznaju da baština predstavlja i svjetsku baštinu na čijoj zaštiti treba da sarađuje cijela međunarodna zajednica (član 6 tačka 1);

- Konvencija o zaštiti podvodne kulturne baštine, kojom je propisana obaveza država članica da: preduzimu samostalno ili zajedno, prema potrebi, sve odgovarajuće mjere u skladu sa Konvencijom i međunarodnim pravom koje su potrebne za zaštitu podvodne kulturne baštine, te u tu svrhu koriste sva moguća sredstva koja su im na raspolaganju, a u skladu sa svojim mogućnostima, očuvaju podvodne kulturne baštine in situ smatra se prvim zadatkom prije odobrenja ili pokretanja bilo kakvih aktivnosti usmjerenih na ovu baštinu, izvađenu podvodnu kulturnu baštinu odlažu, obrađuju i sa njom se postupaju na način koji joj osigurava dugoročno očuvanje;

- Preporuka o zaštiti ljepota i karaktera pejzaža i predjela (Pariz, 11. decembar 1962);
- Preporuka o zaštiti spomenika kulture ugroženih izvođenjem javnih i privatnih radova Pariz, 19. novembar 1968);
- Preporuka o zaštiti na nacionalnom planu kulturnog i prirodnog naslijeđa (Pariz, 16. novembar 1972);
- Smjernice za Procjenu uticaja na baštinu za kulturna dobra upisana na UNESCO Listu svjetske baštine.

Potrebno je istaći i Konvencije Savjeta Evrope iz oblasti kulture: Evropska konvencija o kulturi, Konvencija o zaštiti arhitektonske baštine Evrope, Evropska konvencija o kinematografskoj ko-produkciji, Evropska konvencija o pejzažu, Okvirna konvencija Savjeta Evrope o vrijednosti kulturne baštine za društvo.

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore.

Otuda, predložene izmjene i dopune koncepcijski i sadržinski odgovaraju rješavanju trenutne situacije u oblasti zaštite ovog područja, te su u potpunosti opravdane.

Imajući u vidu navedeno, Vlada smatra da Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno – historijskog područja Kotora, koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici Anđela Vojinović i Vasilije Čarapić, treba prihvatiti.

PREDSJEDNIK
Mr Milojko Spajić

